

1 MARCA – NARODOWY DZIEŃ PAMIĘCI ŻOŁNIERZY WYKŁĘTYCH

Żołnierze Wyklęci

*„Naród, który nie szanuje
swej przeszłości, nie
zasługuje na szacunek
teraźniejszości i nie ma
prawa do przyszłości.”*

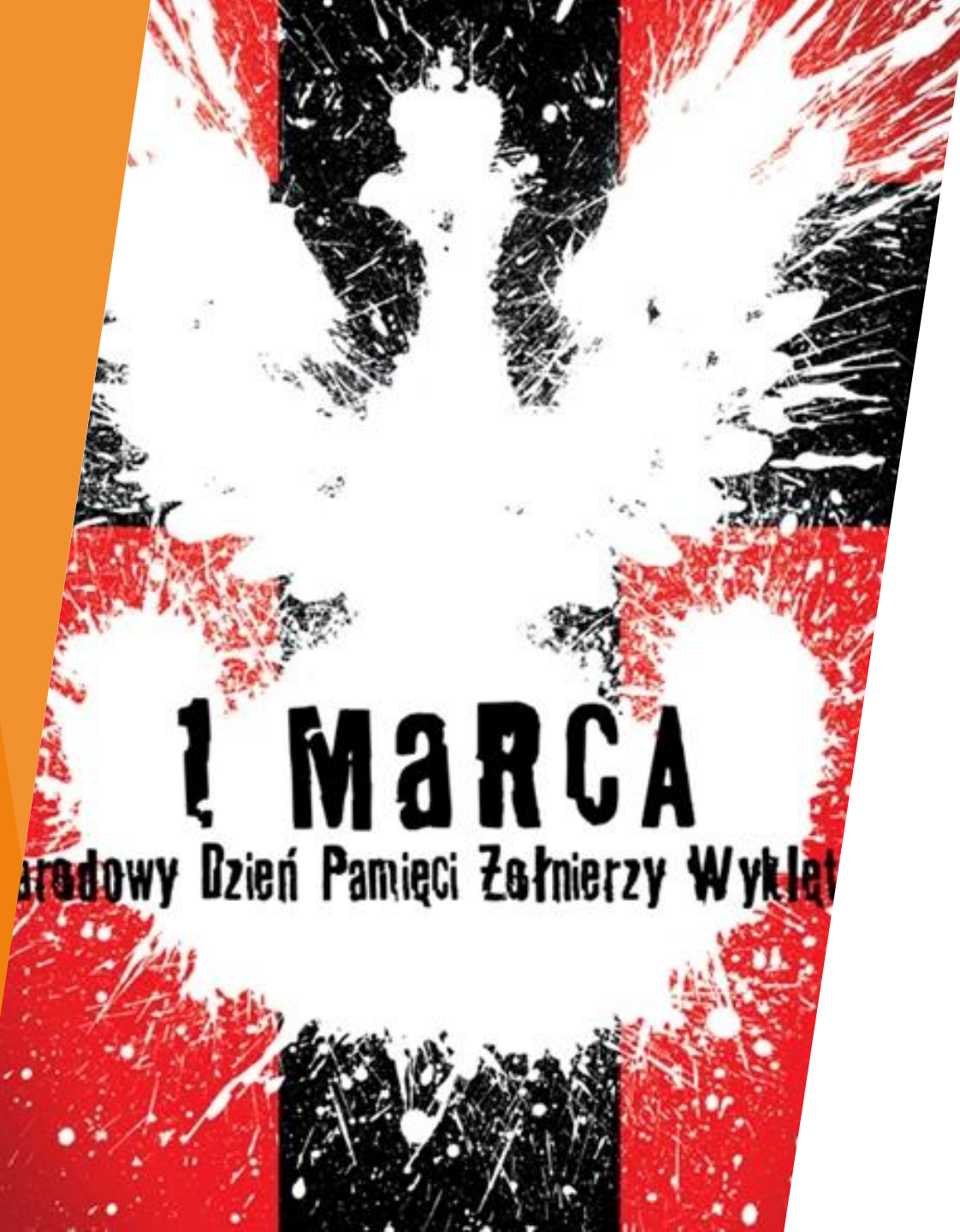
Józef Piłsudski

ŻOŁNIERZE
WYKLĘCI

1 marca obchodzone jest święto państwowe – Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Dzień ten poświęcono pamięci żołnierzy antykomunistycznego i niepodległościowego podziemia, którzy przeciwstawili się sowieckiej agresji i komunistycznemu reżimowi.

Mianem Żołnierzy Wyklętych określa się żołnierzy polskiego podziemia, którzy podczas 5 – letniej okupacji nazistowskiej walczyli o wolność Polski, a w 1945 roku nie złożyli broni i wciąż stawiali opór okupacji Polski i podporządkowaniu jej ZSRR. Żołnierze ci pozostali w lasach na swoich dawnych stanowiskach partyzanckich, by walczyć z wprowadzanym siłą komunizmem i bronić ludzi przed UB i NKWD.

Uczestników ruchu partyzanckiego określa się również jako „Żołnierzy drugiej konspiracji” lub „Żołnierzy Niezlomnych. Sformułowanie „Żołnierze Wyklęci” powstało w 1993 roku po raz pierwszy użyto go w tytule wystawy „Żołnierze Wyklęci – antykomunistyczne podziemie zbrojne” zorganizowanej na Uniwersytecie Warszawskim.

Wyklęci czuli się prawdziwym wojskiem. Partyzanci rozbijali posterunki MO oraz placówki UB. Atakowali więzienia, skąd uwalniali prześladowanych ludzi przez nowe władze. W brawurowej akcji w Kielcach oddział Antoniego Hedy – „Szary” oswobodził ponad 350 więźniów.

Żołnierze Wyklęci nie przetrwaliby jednak, gdyby nie pomoc cywilów. W konspiracji byli chłopci, którzy dostarczali żołnierzom pożywienie, lekarze ratujący życie, księża oraz młodzież.

Działali łącznicy, którzy przekazywali informacje, a właściciele domów, mieszkań oferowali schronienie.

1 marca jest datą symboliczną, która nawiązuje do 1 marca 1951 roku. Tego dnia w więzieniu na warszawskim Mokotowie wykonano wyrok śmierci na siedmiu członkach IV Zarządu Głównego Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” .

Większość Żołnierzy Wyklętych została zamęczona w więzieniach, zamordowana po procesach, będących kpiną z wymiaru sprawiedliwości lub zmuszona do emigracji. Jedynie garstka dożyła końca komunizmu i doczekała momentu, w którym ich zasługi zostały odpowiednio uhonorowane. Ci którym się to nie udało, zostali pośmiertnie zrehabilitowani i uznani za bohaterów narodowych.

W ostatnich latach przywracana jest pamięć o Żołnierzach Wyklętych. Niezłomni doczekali się swego święta. Powstało wiele piosenek, wierszy, spektakli czy filmów.

► „Biały krzyż,

► „Biały Krzyż” – piosenka Czerwonych Gitar napisana w 1968 roku. Autorem jej słów jest Janusz Kondratowicz. Krzysztof Klenczon skomponował „Biały krzyż”, aby upamiętnić swego ojca, Czesława Klenczona, żołnierza Armii Krajowej i uczestnika polskiego podziemia antykomunistycznego w okresie powojennym. Inspiracją dla autora tekstu Janusza Kondratowicza był napotkany w zakopiańskim lesie brzozowy krzyż bez tabliczki, charakterystyczny element polskiego krajobrazu. Skromnym krzyżem z brzozowego drewna często oznaczano partyzanckie mogiły, nieraz – bezimiennie

**Rotmistrz
WITOLD PILECKI 1901-1948**

„Ballada o Rotmistrzu Pileckim”

Autorem tekstu jest Lech Makowiecki. Piosenka opowiada o losach rotmistrza Witolda Pileckiego, który jako ochotnik dał się złapać i wywieźć do obozu Auschwitz. Po ucieczce z obozu zagłady wziął udział w powstaniu warszawskim, a następnie włączył się w organizację podziemia niepodległościowego. Po aresztowaniu został niesłusznie skazany na śmierć i zamordowany. Grobu rotmistrza Pileckiego do dziś nie odnaleziono.

General Nil – polski biograficzny dramat historyczny z 2009 roku, opowiadający historię generała Augusta Emila Fieldorfa ps. „Nil”. - żołnierz Legionów Polskich, podpułkownik piechoty Wojska Polskiego II RP, organizator i dowódca Kedywu Armii Krajowej i zastępca Komendanta Głównego AK, generał brygady Polskich Sił Zbrojnych. Oskarżony, skazany na karę śmierci i stracony przez władze komunistyczne PRL. Kawaler Krzyża Złotego i Krzyża Srebrnego Orderu Virtuti Militari, pośmiertnie odznaczony Orderem Orła Białego.

„Pseudonim Anoda” - spektakl Sceny Faktu przywraca pamięć i po raz pierwszy przedstawia historię aresztowania i śmierci porucznika Jana Rodowicza, pseudonim „Anoda” – legendarnego żołnierza batalionu „Zośka”. Bohater „Kamieni na szaniec”, uczestnik Akcji pod Arsenałem, akcji odbicia pociągu z więźniami pod Celestynowem, wielokrotnie ranny w Powstaniu Warszawskim, po wojnie podjął studia na Politechnice Warszawskiej, będąc jednym z animatorów integracji środowiska byłych żołnierzy batalionów „harcerskich” AK. Aresztowany w Wigilię 1948 roku przez komunistyczną „bezpiekę” na podstawie sfabrykowanych oskarżeń, poddany brutalnemu śledztwu, 7 stycznia 1949 roku zginął w niewyjaśnionych do dzisiaj okolicznościach w gmachu Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego przy ulicy Koszykowej.

„**Wyklęty**” – polski film fabularny nawiązujący do historii ostatniego żołnierza niezłomnego – Józefa Franczaka, ps. „Lalek”. Akcja filmu toczy się w Polsce, w drugiej połowie lat 40. XX wieku, ale jego fabuła obejmuje okres od 1920 do współczesności. Bohaterami są członkowie zbrojnego podziemia niepodległościowego walczącego z reżimem komunistycznym o powojenny kształt ojczyzny.

▶ „Inka 1946. Ja jedna zginę”

▶ Spektakl telewizyjny Sceny Faktu Teatru Telewizji z 2006, którego autorem jest Wojciech Tomczyk. Opowiada o mordzie sądowym na sanitariuszce Danucie Siedzikównie z 5 Brygady Wileńskiej AK.

Danuta Siedzikówna pseudonim „Inka”

Urodziła się 3 września 1928r. Wychowała się w rodzinie o tradycjach patriotycznych. Mając zaledwie 15 lat w grudniu 1943r Danuta razem z siostrą złożyła przysięgę AK. Następnie odbyła szkolenie sanitarne. Działała w siatce konspiracyjnej AK kierowanej przez leśniczego Stanisława Wołonceja „Konusa” z Narewki. Do lipca 1946r służyła w szwadronie „Łupaszki” jako łączniczka i sanitariuszka, uczestnicząc w akcjach przeciwko NKWD i UB. 20 lipca 1946r została aresztowana przez funkcjonariuszy UB i osadzona w więzieniu w Gdańsku. Po ciężkim śledztwie 3 sierpnia 1946r skazana została na karę śmierci. W przesłanym siostrze grypsie z więzienia Siedzikówna napisała: „Powiedzcie mojej babci, że zachowałam się jak trzeba”. Zdanie to według badaczy należy tłumaczyć odmową podpisania prośby o ułaskawienie. Danutę zabił 28 sierpnia 1946r strzałem w głowę dowódca plutonu egzekucyjnego z KBW. Wcześniej egzekucja z udziałem żołnierzy się nie udała: żaden nie chciał zabić „Inki” choć strzelali z odległości trzech kroków.

Jak zostali upamiętnieni?

Na cześć żołnierzy wyklętych powstały pomniki, niektóre ulice noszą ich nazwiska oraz powstały muzea. 01.03. obchodzone jest święto państwowe, co roku z tej okazji organizowane są uroczyste obchody.

Pomniki Żołnierzy Wyklętych